

DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 27 maart 2020 tot afwijking van artikel 13 en van artikel 19 van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging;
- Definitieve goedkeuring

Samenvatting

Het sterk toenemend aantal overlijdens ten gevolge van de tweede golf van het coronavirus dat de ziekte COVID-19 veroorzaakt, noodzaakt opnieuw te kunnen afwijken van artikel 13, derde lid, en 19, §1, 3° van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging. Een derde golf is bovendien niet uitgesloten. Het stijgend aantal overlijdens kan ertoe leiden dat de overledenen niet individueel met een lijkwagen vervoerd kunnen worden. Het moet daarom mogelijk gemaakt worden dat meerdere overledenen tegelijkertijd kunnen vervoerd worden. Bovendien vergt het coronavirus de maximale en prioritaire inzet van de geneesheren. Om daar toe bij te dragen, moet zo snel mogelijk kunnen worden afgeweken van de verplichting tot tussenkomst van de tweede geneesheer in geval van crematie.

Artikel 28, tweede lid, van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging, machtigt de Vlaamse Regering daartoe.

Het bijgaande ontwerp moet het mogelijk maken om tot en met 30 april 2021 met de nodige waardigheid meerdere stoffelijke overschotten tegelijkertijd te vervoeren en om het verplichte tweede advies van de geneesheer in geval van crematie weg te laten.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Kanselarij en Bestuur

Beleidsveld: Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid

Beleidsdoelstelling: /

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Wetgevingstechnisch- en taaladvies

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2020/365 van 26 oktober 2020.

Advies van de Raad van State

Er is geen advies gevraagd aan de Raad van State, met toepassing van artikel 3, §1, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973. Er is een dringende noodzaak omdat:

- er zich momenteel een tweede golf van de COVID-19 pandemie voordoet. Het aantal coronabesmettingen neemt dagelijks sterk toe. Verhoudingsgewijs heeft België op dit moment één van de hoogste besmettingscijfers van Europa, zo niet de hoogste. Dit hoog aantal besmettingen heeft op zijn beurt een groot aantal ziekenhuisopnames en een stijgend aantal overlijdens tot gevolg;
- het stijgend aantal overlijdens ertoe kan leiden dat de overledenen niet individueel met een lijkwagen vervoerd kunnen worden. Daarom moet het spoedig mogelijk zijn dat meerdere overledenen tegelijkertijd kunnen worden vervoerd, zij het met de nodige waardigheid;
- het tegenhouden van de verdere verspreiding van het coronavirus en de genezing van de patiënten die geïnfecteerd zijn met dit virus, de maximale en prioritaire inzet van de geneesheren vereist. Op de inzet van de geneesheren zal een extra beroep gedaan worden om de niet-COVID-19 patiënten op te vangen die worden verwacht na de tweede coronagolf (en na de eventuele derde coronagolf) als noodzakelijk uitgestelde zorgverlening. De geneesheren zullen dus in hoofdzaak betrokken moeten zijn bij de patiënten en zullen bij een capaciteitsprobleem voorrang moeten geven aan de verzorging van de patiënten. Om daar toe bij te dragen, moet zo snel mogelijk kunnen worden afgeweken van de verplichting tot tussenkomst van de tweede geneesheer, vermeld in artikel 19, §1, 3°, van het voormelde decreet;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 27 maart 2020 tot afwijking van artikel 13 en van artikel 19 van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging een afwijking bevat op de verplichte tussenkomst van een tweede geneesheer wanneer het overlijden plaatsvindt in het ziekenhuis en wanneer het overlijden plaatsvindt buiten het ziekenhuis en de behandelende geneesheer heeft vastgesteld dat het overlijden te wijten is aan COVID-19. De eerste coronagolf veroorzaakte een grote druk op de zorgverstrekking zowel in de ziekenhuizen als in de woonzorgcentra. Dezelfde situatie doet zich voor in de huidige tweede golf en kan tevens verwacht worden bij een eventuele derde golf. Het is daarom aangewezen om te voorzien in een bijkomende afwijking op de verplichte tussenkomst van een tweede geneesheer wanneer het overlijden plaatsvindt in een woonzorgcentrum.
- de huidige situatie vereist met andere woorden dat een afwijking van artikel 13 en 19 van het decreet van 16 januari 2004 niet kan worden uitgesteld.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Eind vorig jaar was er in Wuhan in China een uitbraak van een nieuw coronavirus dat de ziekte COVID-19 veroorzaakt. Nadien heeft het virus zich verspreid over de rest van de wereld, waaronder ook in België. Na een eerste piek van het coronavirus in het voorjaar van dit jaar, worden we nu geconfronteerd met een tweede golf van het coronavirus. Dat blijkt uit het dagelijks toenemend

aantal besmettingen, gevolgd door een stijgend aantal ziekenhuisopnames en een duidelijke toename van het aantal overlijdens. Een derde golf wordt niet uitgesloten.

Bij besluit van 27 maart 2020 tot afwijking van artikel 13 en van artikel 19 van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging (VR 2020 2703 DOC.0280) heeft de Vlaamse Regering beslist om gedurende de duurtijd van de vastgestelde civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, vermeld in artikel 4, §1, 1° en 2°, van het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid af te wijken van artikel 13 en 19 van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging.

De rechtsgrond voor de voormelde afwijkingen was artikel 28, tweede lid, van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging, dat de Vlaamse Regering machtigt om van de bepalingen van dat decreet af te wijken met het oog op de bescherming van de bevolking tegen de gevaren van verspreiding van besmettelijke ziekten of van besmetting door ioniserende stralingen.

Artikel 13, derde lid, van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging bepaalt dat niet-gecremeerde stoffelijke overschotten individueel met een lijkwagen of op een passende wijze moeten worden vervoerd.

Er kan op korte termijn een groter aantal overlijdens plaatshebben, waardoor de overledenen niet individueel met een lijkwagen kunnen vervoerd worden. Het moet in een dergelijke situatie mogelijk zijn dat meerdere overledenen worden vervoerd, zij het met de nodige waardigheid. De Vlaamse Regering heeft daarom op 27 maart 2020 beslist dat gedurende de voormelde afgebakende periode meerdere, niet-gecremeerde stoffelijke overschotten tegelijkertijd konden vervoerd worden.

Artikel 19, §1, 1° tot en met 3°, van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging regelt de procedure van toestemming tot crematie. De ambtenaar van burgerlijke stand verleent de toestemming tot crematie op basis van een attest, opgesteld door de behandelende geneesheer of de geneesheer die het overlijden heeft vastgesteld. Dat attest vermeldt of het overlijden te wijten is aan een natuurlijke of gewelddadige of verdachte of niet vast te stellen oorzaak.

Is de persoon overleden in het Vlaams gewest en heeft de voormelde geneesheer bevestigd dat het om een natuurlijk overlijden gaat, dan moet bovendien het verslag worden bijgevoegd van een beëdigd geneesheer uit de eigen gemeente of een andere gemeente van het Vlaamse Gewest die door de ambtenaar van de burgerlijke stand of door diens gemachtigde beambten van het gemeentebestuur is aangesteld om de doodsoorzaken na te gaan. In dat verslag wordt vermeld of het overlijden te wijten is aan een natuurlijke of gewelddadige of verdachte of niet vast te stellen oorzaak.

Dit tweede advies van de geneesheer is een bijkomende controle dat de overledene is gestorven aan een natuurlijke oorzaak. Eens de crematie is uitgevoerd, is het immers niet meer mogelijk om, als daar aanwijzingen toe bestaan, te onderzoeken of het overlijden te wijten was aan een gewelddadige of verdachte oorzaak.

De verplichte opmaak van een tweede attest zorgt echter voor een bijkomende werklast voor de geneesheren. Door een groter aantal overlijdens ten gevolge van COVID-19 kan er zich een capaciteitsprobleem voordoen wat betreft de inzet van geneesheren. In die situatie moeten de geneesheren voorrang verlenen aan de verzorging van patiënten. Daarom heeft de Vlaamse Regering bij besluit van 27 maart 2020 beslist dat gedurende de voormelde afgebakende periode kon worden afgeweken van het verplichte tweede advies van de geneesheer, vermeld in artikel 19 §1, 3°, van het decreet van 16 januari 2006 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging. Deze afwijking was evenwel uitsluitend mogelijk:

- als het overlijden plaatsvindt in het ziekenhuis;
- als het overlijden plaatsvindt buiten het ziekenhuis en de behandelende geneesheer of de geneesheer die het overlijden vaststelt, bevestigt dat het overlijden te wijten is aan de infectieziekte, ten gevolge waarvan de civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid werd afgekondigd.

De duurtijd van de afwijking was beperkt tot de door de Vlaamse Regering afgekondigde civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid. Op grond van het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid kan de Vlaamse Regering een dergelijke noodsituatie uitroepen. Artikel 4, §1, 1°, van dat decreet bepaalt dat de Vlaamse Regering de duur en de startdatum ervan bepaalt. Bovendien geldt de afwijkingsregeling voor een termijn van maximaal 120 opeenvolgende dagen, die in werking treedt op de startdatum. De Vlaamse Regering kan die termijn eenmaal verlengen met maximaal 120 opeenvolgende dagen. Voor de huidige noodsituatie kwamen de afwijkingen bijgevolg te vervallen op 17 juli 2020 middernacht. De Vlaamse Regering heeft die termijn niet verlengd.

De huidige situatie, waarbij het aantal coronabesmettingen dagelijks aanzienlijk toeneemt en ten gevolge daarvan ook het aantal ziekenhuisopnames en het aantal overlijdens sterk stijgt, en waarbij er met andere woorden sprake is van een tweede coronagolf, noodzaakt om tijdelijk dezelfde afwijking van artikel 13 en 19 van het decreet van 16 januari 2020 mogelijk te maken.

Het is echter niet uitgesloten dat er rond februari 2021 een derde golf komt.

Het tegenhouden van de verdere verspreiding van het coronavirus (COVID-19) en de genezing van de patiënten die geïnfecteerd zijn met dit virus, vereist de maximale en prioritaire inzet van de geneesheren. Bovendien zal op de inzet van de geneesheren een extra beroep gedaan worden om de niet-COVID-19 patiënten op te vangen die we verwachten na de tweede COVID-19-golf als noodzakelijk uitgestelde zorgverlening.

Het besluit van de Vlaamse Regering van 27 maart 2020 tot afwijking van artikel 13 en van artikel 19 van het decreet van 16 januari 2020 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging bevat een afwijking op de verplichte tussenkomst van een tweede geneesheer wanneer het overlijden plaatsvindt in het ziekenhuis en wanneer het overlijden plaatsvindt buiten het ziekenhuis en de behandelende geneesheer heeft vastgesteld dat het overlijden te wijten is aan COVID-19. De eerste coronagolf veroorzaakte een grote druk op de zorgverstrekking zowel in de ziekenhuizen als in de woonzorgcentra. Dezelfde situatie doet zich voor in de huidige tweede golf en kan tevens verwacht worden bij een eventuele derde golf. Het is daarom aangewezen om te voorzien in een bijkomende afwijking op de verplichte tussenkomst van een tweede geneesheer wanneer het overlijden plaatsvindt in een woonzorgcentrum.

Om die reden wordt voorgesteld om opnieuw een afwijking van artikel 13 en artikel 19 van het decreet van 16 januari 2020 in te voeren, dit tot en met 30 april 2021.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELN

Artikel 1

Dit artikel voorziet in de mogelijkheid om tot en met 30 april 2021, in afwijking van artikel 13, derde lid, van het decreet op de begraafplaatsen en de lijkbezorging, meerdere niet-gecremeerde lichamen te vervoeren in een lijkwagen.

De duurtijd van de afwijking is beperkt tot 30 april 2021. Uit de huidige cijfers van het aantal besmettingen, ziekenhuisopnames en overlijdens blijkt dat er momenteel een tweede coronagolf aan de gang is. Het is niet uitgesloten dat er in februari 2021 een derde golf komt. Omdat beide

golven zullen gepaard gaan met een groter aantal overlijdens, wordt voorgesteld om opnieuw een afwijking van artikel 13 en artikel 19 van het decreet van 16 januari 2004 in te voeren, dit tot en met 30 april 2021.

De afwijking van artikel 13, derde lid, van het decreet van 16 januari 2004 neemt niet weg dat het lijkenvoer steeds met de nodige waardigheid en eerbied voor de overledenen moet plaatsvinden.

Artikel 2

Dit artikel bepaalt dat tot en met 30 april 2021 met betrekking tot de volksgezondheid in geval van een crematie kan afgeweken worden van het verplichte advies van de tweede geneesheer, dat wil zeggen dat het verslag van een beëdigd geneesheer uit de eigen gemeente of een andere gemeente van het Vlaamse Gewest die door de ambtenaar van de burgerlijke stand of door diens gemachtigde beambten van het gemeentebestuur is aangesteld om de doodsoorzaken na te gaan, niet meer vereist is. Dit is een afwijking van artikel 19 §1, 3°, van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging.

Deze afwijking is uitsluitend mogelijk:

1° als het overlijden plaatsvindt in het ziekenhuis of in een woonzorgcentrum van het Vlaams Gewest;

2° als het overlijden plaatsvindt buiten het ziekenhuis of een woonzorgcentrum van het Vlaams Gewest van en de behandelende geneesheer of de geneesheer die het overlijden vaststelt, bevestigt dat het overlijden te wijten is aan de infectieziekte, ten gevolge waarvan de voormelde civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid is afgekondigd.

Artikel 3

Dit artikel regelt de inwerkingtreding. Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering moet immers zo snel mogelijk in werking gesteld worden, gelet op de huidige ernstige situatie met betrekking tot COVID-19.

Artikel 4

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Toelichting

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering heeft geen budgettaire impact voor de Vlaamse Overheid.

Inspectie van Financiën

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 28 oktober 2020.

Begrotingsakkoord

Het begrotingsakkoord is niet vereist.

B. ESR-TOETS

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering heeft geen ESR-impact.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering heeft geen weerslag op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering heeft geen weerslag op het personeel, de werkingsuitgaven, investeringen, schulden en ontvangsten van de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering moet zo snel mogelijk in werking gesteld worden, gelet op de huidige ernstige situatie met betrekking tot COVID-19. De inwerkingtreding is daarom voorzien op de dag die volgt op de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar goedkeuring te hechten aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 27 maart 2020 tot afwijking van artikel 13 en van artikel 19 van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging;

2° de Vlaamse minister van Binnenland Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen te gelasten het voormelde besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 27 maart 2020 tot afwijking van artikel 13 en van artikel 19 van het

decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen,

Bart SOMERS

Bijlagen:

- het goed te keuren ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering;
- het advies van de Inspectie van Financiën.